

KALATALOUSALUEOPAS

OPAS KALASTUSALUEISSA TOIMIVILLE KALASTUSOPPAIDEN EDUSTAJILLE

Päivitetty 16.2.2020

MIKÄ ON KALATALOUSALUE?

- Vuoden 1982 kalastuslaissa pyrittiin parantamaan mm. vesialueiden omistuksen pirstaloitumisesta aiheutuneita ongelmia perustamalla maahan kalastusalueita. Kalastusalueen tuli muodostaa sellainen kalataloudellisesti yhtenäinen alue, jonka kalastusoloja järjestettäessä oli asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä. Alueeltaan ideaalisena kalastusalueena pidettiin suurta järveä.
- Vuoden 2015 kalastuslaissa kalastusalueet korvattiin kalatalousalueilla. Kalastusalueen tapaan kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä alueesta.
- Kalatalousalueen tehtävänä on kalavarojen kestävä käytön ja hoidon suunnittelu. Sitä varten kalatalousalue laatii käyttö- ja hoitosuunnitelman, joka hyväksytään ELY-keskuksessa. Kalatalousalue vastaa suunnitelman toimeenpanosta ja sen vaikutusten seurannasta.
- Kalatalousalue hoitaa kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvän tiedotuksen, järjestää kalastuksenvalvonnan sekä kerää seurantatietoja kalastuksesta ja kalakantojen hoitotoimenpiteistä. Lisäksi kalatalousalue edistää yhtenäislupa-alueiden muodostamista vapaa-ajankalastuksen ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin sekä jakaa viehekalastuksesta kertyneet korvausvarat vesialueen omistajille.

KALATALOUSALUEEN JÄSENET

- Kalatalousalueen päätösvaltaa käyttää yleiskokous. Oikeus kokousedustajaan on osakaskunnilla, osakaskuntiin kuulumattomilla riittävän suurten vesialueiden omistajilla ja valtakunnallisilla kalastusalan järjestöillä. Valtakunnallisia kalastusalan järjestöjä ovat Suomen Kalastusopaskilta ry, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry, Kalatalouden Keskusliitto ry, Suomen Ammattikalastajaliitto ry ja Suomen Sisävesiammattikalastajat ry.
- Rekisteröidyillä alueellisilla ympäristön- tai luonnonsuojeluyhdistyksillä sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjillä on yleiskokouksessa oikeus edustajaan, jolla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus mutta ei äänioikeutta. Lisäksi kalatalousalueella on oikeus kutsua yleiskokoukseen asiantuntijoita, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.
- Käytännössä päätäntävalta kalatalousalueissa on tukevasti vesialueen omistajilla. Tämä asettaa haasteita kalastusoppaiden ja laajemminkin kalastusmatkailun näkemysten ja tavoitteiden ajamiseen.

KALATALOUDEN YHTEISTYÖRYHMÄ

- Kalatalouden yhteistyöryhmä on Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (Ely-keskus) toimialueelleen asettama alueellinen työryhmä.
- Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.
- Yhteistyöryhmän tehtävänä on:
 - avustaa kalatalousalueita alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa, tutkimustiedon hyödyntämisessä
 - tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta.
 - arvioida kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tehdä esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi.
 - seurata kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista.
- Käytännössä yhteistyöryhmän rooli on ohjata ja neuvoa. Päätösvaltaa sillä ei ole.

YLEISKOKOUKSEN PÄÄTÖKSENTEKO

- Kalatalousalueen yleiskokouksessa on vähintään 1000 hehtaarin vesialueen omistajalla käytössään kolme ääntä. 500 – 1000 hehtaarin vesialueen omistajalla on käytössään kaksi ääntä. Muilla kokousedustajilla on käytössään yksi ääni.
- Yleiskokouksessa päätökset tehdään yksinkertaisella äänienemmistöllä, eli se mielipide, joka saa eniten ääniä merkitään pöytäkirjaan kokouksen päätökseksi. Tarkemmin äänestysmenettelystä määrätään kalatalousalueen säännöissä.
- Kalastusoppaiden edustajan yhdellä äänellä ei kokouksen päätöksiä juurikaan ohjailla. Voikin tuntua välillä turhauttavalta osallistua kokouksiin, jos yleiskokous tekee päätöksiä kalastusoppaita aidosti kuuntelematta. Omien esityksiensä ja mielipiteittensä hyvällä perustelulla on kuitenkin pitkässä juoksussa mahdollista vaikuttaa muiden näkemyksiin ja suhtautumiseen ja edistää kalastusopaskillan ajamia tavoitteita.
- Vaaleja lukuun ottamatta kokouksessa tehty esitys ei etene äänestykseen, ellei sitä kannateta. Kalastusoppaiden edustajan on luonnollista tehdä yhteistyötä vapaa-ajankalastajien edustajien kanssa, sillä usein heillä on yhteiset tavoitteet kalavarojen käytössä ja hoidossa. Onkin hyvä yrittää sopia jo ennen kokousta yhteisistä tavoitteista ja kannattaa toistensa tekemiä esityksiä.

HALLITUKSEN PÄÄTÖKSENTEKO

- Kalatalousalueen yleiskokous valitsee alueelle hallituksen, jonka tehtäviin kuuluvat:
 1. yleiskokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano,
 2. käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kuuluvien tehtävien toimeenpano ja raportointi suunnitelman tavoitteiden toteutumisesta,
 3. päätösten tiedoksianto,
 4. kalastuksenvalvontaan liittyvien tehtävien hoidon järjestäminen; sekä
 5. toiminnanjohtajan nimittäminen ja erottaminen.

TOIMINNANJOHTAJA

- Kalatalousalueen hallitus nimittää kalatalousalueelle toiminnanjohtajan.
- Toiminnanjohtaja hoitaa kalatalousalueen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toiminnanjohtajalla on kalatalousalueen nimenkirjoitusoikeus.
- Toiminnanjohtaja vastaa siitä, että kalatalousalueen kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.
- Toiminnanjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa, vaikka hän ei olisikaan hallituksen jäsen, jollei hallitus päättä toisin.

HALLITUKSEN JA TOIMIHENKILÖIDEN VASTUU

- Kalatalousalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilön on hoitaessaan julkista hallintotehtävää noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).
- Kalatalousalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun he hoitaessaan julkista hallintotehtävää käyttävät julkista valtaa.

MUUTOKSENHAKU

- Se, jonka oikeutta kalatalousalueen yleiskokouksen tai hallituksen taikka toiminnanjohtajan kalastuslain 27 §:n 3 momentin nojalla tekemä päätös koskee, voi vaatia kalatalousalueen yleiskokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalatalousalueen sääntöjen vastainen taikka poikkeaa siitä, mitä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on määrätty (Kalastuslaki 125 §).
- Kalatalousalueen hallituksen tai yleiskokouksen päätöksentekoon osallistuessa on hyvä muistaa yhdistyksen 32 §:n sisältö. Sen mukaan oikeutta moitekanteen nostamiseen ei ole sillä, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen. Mikäli kokouksessa tehdään päätös, josta on tarpeen tehdä oikaisuvaatimus, on hyvä kirjauttaa pöytäkirjaan eriävä mielipide päätöksestä.
- Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa. Kalatalousalueen on tarvittaessa kutsuttava koolle ylimääräinen yleiskokous käsittelemään oikaisuvaatimusta (125 §).

MUUTOKSENHAKU

- Oikaisua saa vaatia se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (Hallintolaki 49 b §).
- Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (49 c §).
- Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle tai muulle julkista hallintotehtävää hoitavalle, joka on tehnyt päätöksen. Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan (49 d §).
- Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä (49 e §).
- Pääsääntöisesti päätöstä, johon saa vaatia oikaisua, ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.
- Kalatalousalueen yleiskokouksen oikaisu-vaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään (125 §).
- Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (125 §).

MUUTOKSENHAKU

- Helsingin ja Turun hallinto-oikeudet ovat antaneet Suomen Kalastusopaskillan tekemiin valituksiin Ely-keskusten päätöksistä ratkaisuja, joissa ne ovat päättäneet olla tutkimatta Killan valituksia. Ratkaisujaan hallinto-oikeudet ovat perustelleet sillä, ettei valituksenalaisia päätöksiä ole kohdistettu valittajaan (Kiltaan). Lisäksi hallinto-oikeudet ovat katsoneet, etteivät valituksenalaiset päätökset välittömästi vaikuta tai ole vaikuttanut välittömästi valittajan oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Hallinto-oikeuksien mielestä myöskään valituksissa esitetyt tiedot valittajalle kalastuslaissa asetetuista hallinnollisista tehtävistä ja muu asiassa saatu selvitys eivät osoita, että päätöksillä olisi välitön vaikutus valittajien etuun.
- Lyhyesti sanottuna hallinto-oikeudet ovat siis katsoneet, ettei Suomen Kalastusopaskilta ry ole asianomainen niissä Ely-keskusten tekemissä päätöksissä, mistä Kilta on valittanut.
- Hallinto-oikeuksien ratkaisujen perusteella näyttää siltä, ettei kalatalousalueen tekemästä päätöksestä kannattaa valittaa Suomen Kalastusopaskillan nimissä, vaan alueella toimintaa harjoittavan kalastusoppaan nimissä. Kilta voi tarvittaessa avustaa oikaisuvaatimuksen tekemisessä kalatalousalueelle ja jos oikaisuvaatimus ei tuota toivottua tulosta, valituksen tekemisessä hallinto-oikeuteen.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALATALOUSALUEISSA

- Mitä asioita Kalastusopaskillan valtuuttaman edustajan on hyvä edistää käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa ja muutenkin kalatalousalueiden päätöksenteossa ja rahan käytössä? Suomen Kalastusopaskilta ry on kalastuslain ja säädösten muuttamista ja kehittämistä koskevissa lausunnoissaan ja eräistä kalatalousviranomaisen päätöksistä tekemissään valituksissa ottanut kantaa siihen, millaista kalastusta ja kalakantojen hoitoa Kilta Suomessa tavoittelee. Kilta on myös antanut opastetuille kalastusmatkoille saalissuosituksen, missä otetaan kantaa kalastajien saalismääriin ja saaliskalojen ala- ja ylämittoihin. Nämä kannanotot muodostavat näkemyksen siitä, mitä Kilta ja sen edustajat kalatalousaluetoiminnassa tavoittelevat. On kuitenkin muistettava, että olosuhteet eri puolilla Suomea vaihtelevat, ja saattaa olla kalabiologisesti hyväksytyjä syitä paikallisesti poiketa Killan linjasta.
- Killan edustajan tehtävä on yrittää edistää kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä kalatalousalueella. Edustajalla on käytettävissä vain yksi ääni, joten hänen vaikutusmahdollisuutensa kalatalousalueen päätöksiin on lähtökohtaisesti heiveröinen. Asioiden hyvä perustelu auttaa kalastusoppaiden tavoitteiden edistämisessä ja usein kalatalousalueen jäsenten mielipiteitten todellinen painoarvo muotoutuu vuosien työn tuloksena. Ei siis kannata masentua, jos alkuun tuntuu siltä, ettei omia näkemyksiä kuuntele kukaan kalatalousalueen kokouksissa.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Kalatalousalueen on laadittava ja otettava käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, jolla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä (KL 35 §)
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmiin on asetettu valtiovallan puolelta paljon odotuksia. Hallituksen esitys kalastuslaiksi alkaa käyttö- ja hoitosuunnitelmien esittelyllä:
 - "Kalavarojen käyttö ja hoito perustuisi nykyistä laadukkaampiin valtakunnallisiin ja alueellisiin hoitosuunnitelmiin, joiden perustana olisivat riittävän suuret vesialueet, tutkitun tiedon hyödyntäminen ja osallistava prosessi. Alueelliset suunnitelmat yhteensovittaisiin naapurialueiden suunnitelmien ja valtakunnallisten suunnitelmien kanssa. Suunnitelmilla olisi nykyistä suurempi sitovuus suhteessa kalastusoikeuden haltijoihin. Lisäksi niiden toteutumista ja vaikutuksia seurattaisiin järjestelmällisesti".

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Kalastuslain tavoitteet kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä käytöstä, kalojen luontaisen elinkierron ja lisääntymisen turvaamisesta mahdollistamalla välttämättömien kalastusrajoitusten ja muiden toimenpiteiden toteuttaminen on hyvä, mutta tavoitteiden käytännön toteuttamisessa kalatalousalueissa on odotettavissa ongelmia.
- Valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat ja kalastuslain tavoitteet ja henki sitovat kalastalousalueita, mutta kalatalousalueen jäsenet eivät välttämättä tunne lainsäädäntöä ja hoitosuunnitelmia ja tekevät kalatalousalueen kokouksessa päätöksiä omien mielipiteittensä ohjaamana.
- Kalatalousalueen jäsenet, käytännössä vesialueiden omistajat, päättävät käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen sisällöstä. Suunnitelmien käytännön laatiminen tulee monissa kalatalousalueissa tapahtumaan ostopalveluna konsulteilta tai muilta ulkopuolisilta tahoilta.
- Ely-keskukset vahvistavat käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotukset. Ennen KHS:n vahvistamista se käy alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä kommentoitavana.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Kalastuslain 37 §:n mukaan Ely-keskuksen on vahvistettava käyttö- ja hoitosuunnitelma, jos se
 - on kalastuslaissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
 - on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista;
 - on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa; ja
 - on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä.
- Käytännössä käyttö- ja hoitosuunnitelmiin voi tulla esim. kalastuksen säätelystä kirjauksia, jotka heikentävät kalastusoppaiden toimintaedellytyksiä, mutta eivät silti ole ristiriidassa kalastuslain 37 §:n vaatimusten kanssa ja Ely-keskuksen on siten hyväksyttävä suunnitelma.
 - Esimerkki: Kalatalousalue päättää esittää käyttö- ja hoitosuunnitelmassaan, että kuhalle asetetaan alueella 35 cm alamitta. Koska Ely-keskuksella on kalastusasetuksen 3 §:n mukaan oikeus säätää kaloille 20 % suuremmat tai pienemmät pyyntimitat kuin kalastusasetuksessa on säädetty, eikä kuhalle ole tehty valtakunnallisia kalavarojen hoitosuunnitelmia, on mahdollista, että Ely-keskus tulee tältä osin hyväksymään laaditun käyttö- ja hoitosuunnitelman.

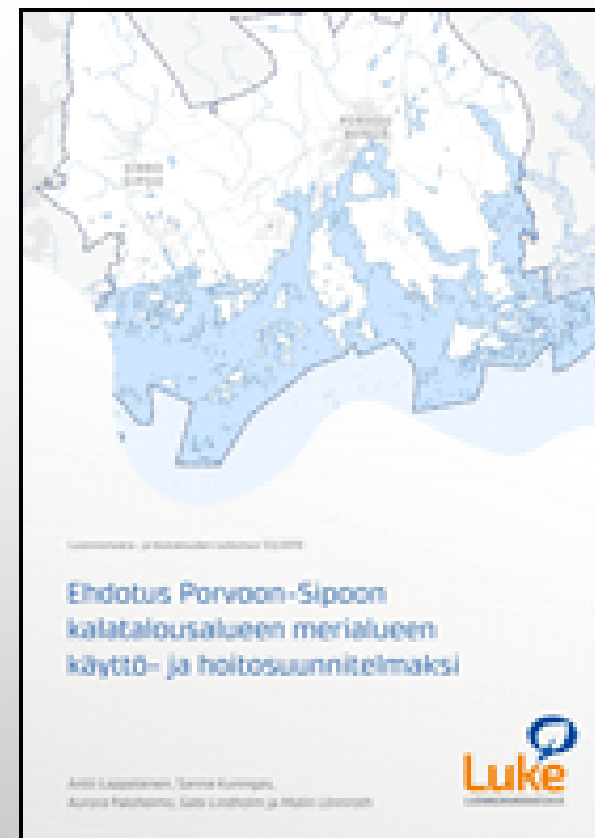
KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Luonnonvarakeskuksessa on valmistunut käyttö- ja hoitosuunnitelman mallirunko: <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/544746>
- Sen pohjalta on laadittu luonnos Porvoon - Sipoon kalatalousalueen merialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi: <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/544517>
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjatut tavoitteet, kalataloudellisesti merkittävien alueiden määrittely, ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi ja kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi sekä suunnitelmat kunnostustoimenpiteistä ja istutuksista ovat suunnitelman kovaa ydintä ja vaikuttavat siihen, mihin suuntaan kalastus ja kalakantojen tila kalatalousalueella kehittyy.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Porvoo-Sipoon merialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaluonnos laadittiin mallisuunnitelmaksi rannikon kalatalousalueille. Se on valitettavasti monella tapaa epäonnistunut suunnitelma, joka ei vastaa nykyajan kalastajien toiveisiin kalakantojen ja kalastuksen kehittämiseksi. Suunnitelmassa kaupallinen kalastus ja sen edistäminen on saanut pääpainon, vaikka enin osa kalasaaliista saadaan vapaa-ajankalastuksen tuloksena.
- Kalastusmatkailun edistämiseksi Porvoo-Sipoon käyttö- ja hoitosuunnitelmaluonnoksessa ei ole konkreettisia toimenpiteitä eikä sen perusteella ole odotettavissa parannuksia kalastusoppaiden toimintaedellytyksiin.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Luonnonvarakeskuksen ja Jyväskylän yliopiston yhteistyönä on valmistunut kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnittelua tukeva aluesuunnitteluluonnos. Siinä on pyritty laatimaan esimerkki eri tietokantojen hyödyntämisestä KHS:n laatimisessa.
- Luonnoksessa on ehdotus kalastusmatkailuun hyvin soveltuvista alueista. Sen mukaan koko Päijänne Etelä- ja Keski-Päijänteiden kalatalousalueella määritetään kalastusmatkailuun hyvin soveltuvaksi alueeksi, sillä rajoituksella, että etäisyys asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin on oltava vähintään 100 m.
- Kalastuslain mukaan kalastusmatkailuun erityisen hyvin soveltuvat alueet ovat alueita, joilla voitaisiin harjoittaa kalastusmatkailutoimintaa jollain muulla luvalla kuin kalastuslain 18 §:n mukaisella ns. opasluvalla.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjatulla kalataloudellisesti merkittävillä alueilla on merkitystä etenkin kaupalliseen kalastukseen soveltuvien alueiden määrittelyn osalta, sillä Ely-keskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi alueeksi KHS:ssa määritetyllä alueella.
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjataan mm. ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi ja suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi. Näillä on suuri käytännön merkitys, sillä kalatalousalue voi esim. esittää Ely-keskukselle kalastusasetuksesta poikkeavia alaita- tai ylämittojen määräämistä alueelle, kun ne on kirjattu alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.
- Kalastusoppaiden tavoitteena on saada kirjattua käyttö- ja hoitosuunnitelmiin kalastusmatkailun harjoittamista tukevia ehdotuksia kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittelystä.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Kalastusmatkailuun erityisen hyvin soveltuvien alueiden määrittely on osoittautunut erittäin haastavaksi Porvoo-Sipoon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaluonnoksen ja Päijänteelle tehdyn aluesuunnitteluluonnoksen perusteella. Kalastusmatkailun kohteena on useita eri lajeja, jotka vuodenaikojen mukaan liikkuvat eri puolilla vesistöä. Periaatteessa lähes kaikki vesialueet soveltuvatkin hyvin kalastusmatkailuun.
- Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa olisi hyvä selvittää, löytyisikö alueelta pienehköjä järviä, jotka olisivat yksityisessä omistuksessa ja soveltuisivat kalakantansa puolesta hyvin kalastusmatkailuun tai joissa voitaisiin istutuksilla luoda kalastusmatkailijoita kiinnostava kohde. Mikäli järven omistaja olisi halukas vuokraamaan alueen kalastusmatkailutarkoitukseen, olisi siitä tiukoilla kalastusrajoituksilla mahdollista luoda kalastusoppaiden käyttöön kohde, joka kasvattaisi oppaiden mahdollisuutta tarjota palvelujaan.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

- Mitä lainsäätäjä on tarkoittanut kalastusmatkailutarkoitukseen erityisen hyvin soveltuvilla alueilla käy ilmi kalastuslain perusteluista. Sen mukaan "Kalastusmatkailun osalta tarkoitettaisiin alueita, joissa voidaan kehittää sellaisia kalastusmatkailupalveluita, joita ei voida toteuttaa lain 18 §:n nojalla" (Hallituksen esitys kalastuslaiksi 2014).
- Kalastuslain 18 §:ssä säädetään ns. opasluvasta, joten kalastusmatkailutarkoitukseen erityisen hyvin soveltuvilla alueilla tarkoitetaan:
 - Alueita missä voitaisiin kalastaa muulla kalastustavalla kuin onkimalla, pilkkimällä tai viehekalastamalla yleiskalastusoikeuksin yhdellä vavalla ja vieheellä, kuten vetouistella usealla vavalla.
 - Alueita, joissa yleiskalastusoikeudet eivät ole voimassa, kuten vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueita.
 - Alueita, joille voidaan viedä suurempia kuin kuuden hengen ryhmiä.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

MIKÄ VAIKUTTAA KALASTUSMATKAILUN TOIMINTAEDELLYTYKSIIN?

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - PYYNTIMITAT

- Kalojen ala- ja ylämitat ovat tehokkaita keinoja vaikuttaa kalakantojen tilaan kalastuksensääteilyllä. Suomessa on perinteisesti ollut käytössä ainoastaan kalojen alamittoja. Vuonna 2016 voimaan astuneessa kalastusasetuksessa määrättiin ensimmäistä kertaa kalalajille myös ylämitta. Vielä asetuksen luonnosvaiheessa esillä oli alamitta mm. kuhalle, mutta lopulta asetuksessa määrättiin alamitta (45 cm) ainoastaan purosta tai lammesta pyydetylle taimenelle, jolla ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä.
- Killan saalissuosituksessa opastetuille kalastusmatkoille edistetään valikoivaa kalastusta ja pyritään ohjaamaan kalastusta kestävän kalastuksen suuntaan. Kestävä kalastus perustuu kalojen luontaisen lisääntymisen ja kasvupotentiaalin järkevään hyödyntämiseen.
- Suomen Kalastusopaskilta ry suosittelee opastetuille kalastusmatkoille seuraavia kalastajakohtaisia saaliskiintiöitä ja ylämittoja:
 - Hauki; enintään 1 kpl/kalastaja/vrk. Ylämitta 80 cm.
 - Ahven; enintään 5 kpl/kalastaja/vrk. Ylämitta 35 cm.
 - Kuha; enintään 2 kpl/kalastaja/vrk. Ylämitta 60 cm.
 - Taimen; enintään 1 kpl/kalastaja/vrk.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - SAALISKIINTIÖT

- Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin olisi hyvä saada kirjaukset alueen tärkeimpien saaliskalojen ala- ja ylämitoista sekä saaliskiintiöistä. On kuitenkin hyvä huomioida, että mikäli KHS:aan kirjataan saaliskiintiöitä, on samalla otettava kantaa ns. passiivisten pyydysten käyttöön ja kaupallisen kalastuksen saaliiseen. Mikäli esim. kuhalle asetetaan kahden kuhan vuorokautinen saaliskiintiö, pitää samalla ratkaista kuinka suurta määrää esim. verkkoja voi kalastaja käyttää, että verkkokalastus saalis on linjassa saaliskiintiön kanssa.
- Kaupalliseen kalastukseen vuorokautinen saaliskiintiö sopii huonosti. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteena ei kuitenkaan voida pitää kaupallisen kalastuksen saalisosuuden kasvattamista vapaa-ajankalastuksen saalisosuuden ja kestävän kalastuksen kustannuksella. Sen vuoksi olisi tarpeen kirjata käyttö- ja hoitosuunnitelmaan myös se, kuinka tehokasta kaupallista kalastusta alueella voidaan harjoittaa ja rajoittaa vuorokautisen saaliskiintiön sijaan esim. verkkojen ja muiden pyydysten määrää tai asettaa koko vuoden saaliskiintiö, jolloin kaupallisen kalastajan olisi lopetettava pyynti kiintiön täytyttyä.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - SAALISKIINTIÖT

- Saaliskiintiöinnin tavoitteena on turvata riittävä kutukanta tärkeimmille talouskaloillemme. Vähimmäistavoite on säästää riittävästi kaloja kutemaan ja turvaamaan tulevien vuosien kalakannat.
- Saaliskiintiöinnin toinen tärkeä tavoite on tasata saalista koko kalastuskaudelle. Kalastusmatkailun kannalta saalisvarmuus on kaikkein tärkein kalaveden ominaisuus. Saaliskiintiöt parantavat saalisvarmuutta varsinkin niillä alueilla, missä esiintyy voimakasta kalastuspainetta, eli paljon kalastetuilla alueilla.
- Saaliskiintiöinti parantaa myös kalakannan koko- ja ikärakennetta. Se antaa kaloille paremmat mahdollisuudet kasvaa kookkaammiksi yksilöiksi, jolloin kalojen ikä- ja kokojakauma ovat lähempänä luonnollista jakaumaa.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - PYYNTIMITAT

- Yhden kutukerran periaate on mahdollista toteuttaa riittävän suurilla alamitoilla, mutta paikoin on ollut lähes mahdotonta päästä yhteisymmärrykseen riittävästä alimitasta. Esim. Saaristomerellä kaupalliset kalastajat ovat voimakkaasti vastustaneet kuhan alimitan nostoa. Pienen alimitan seurauksena alueen kuhat ovat kääpiöityneet. Tutkimusten mukaan jo neljä sukupolvea saattaa riittää muuttamaan kalojen kasvuominaisuuksia. Saaristomerellä liian pieni kuhan alamitta on valikoinut kalastuksen kohteeksi nopeasti kasvavat yksilöt, jolloin lisääntymään ovat päässeet hitaasti ja pienikokoisiksi kasvavat yksilöt. Tämä on johtanut Saaristomerellä kuhien geneettisen perimän muuttumiseen.
- Rasvaeväleikatun taimenen alamitta on 50 cm. 1900-luvun alussa, ennen kalaistutusten ja nailonverkkojen yleistymistä, järvitaimennaaras saavutti kutukypsyyden 56 – 75 cm ja koiras 50 – 82 cm pituisena. Kilta on lausunnoissaan kannattanut taimenelle 60 cm alamittaa, mikä hyödyntäisi paremmin taimenen hyvän kasvupotentiaalin ja turvaisi 50 cm alamittaa paremmin taimenten mahdollisuuden saavuttaa kutukypsyyttä ja päästä lisääntymään.
- Kalastusasetuksessa kuhalle on määrätty 42 cm alamitta, mutta Saaristomerellä kaupallisille kalastajille kuhan alimitaksi on määrätty 40 cm. Kilta on kannattanut lausunnoissaan kuhan alimitan nostamista 45 cm:iin kaikille kalastajille. Suurempi alamitta lisäisi tutkitusti kuhasaalista. Se myös turvaisi 42 cm alamittaa paremmin kuhien lisääntymisen ja ehkäisisi kuhakantojen kääpiöitymistä. Kaupallisille kalastajille annettu oikeus kalastaa muita pienempiä kaloja on kansalaisten oikeustajun vastainen ja heikentää muiden kalastajien halukkuutta noudattaa alamittasäädöksiä.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - PYYNTIMITAT

- Liian pienen alamitan aiheuttamia ongelmia voidaan jossain määrin ehkäistä kalojen ylämitalla. Ajatuksena on tällöin turvata nopeasti kasvavien kalojen geeniperimän siirtyminen seuraaville sukupolville.
- Kalastusmatkailun kannalta kalojen ylämitalla on suuri merkitys. Nopeasti ja kookkaiksi kasvavat kalat parantavat kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä. Mitä kookkaampia kaloja alueelta saadaan saaliiksi, sitä houkuttelevampi kalavesi on kalastusmatkailijan kannalta, vaikka saalis pääosin vapautettaisiinkin.
- Ylämitta parantaa kalojen lisääntymispotentiaalia. Kookkaiden kalojen mäti on kookkaampaa ja kuoriuduttuaan kookkaan kalan poikasella on enemmän vararavintoa käytettävissään ruskuaispussissa, minkä johdosta se voi sinnitellä pidempään hengissä esim. kylmän kevään aikana, jolloin iso osa poikasista voi menehtyä ruoan pulaan.
- Ylämitta parantaa kalojen lisääntymispotentiaalia vain tiettyyn kokoon asti. Esim. kaikkein suurimmat hauet ja kuhat ovat lähes lisääntymiskyvyttömiä. Tällöin kalat ovat kuitenkin jo todella kookkaita kuten kymppikiloisia haukia ja yli 7-kiloisia kuhia. Ylämitta tuleekin asettaa niin, että se ei ole liian suuri, vaan turvaa tehokkaasti parhaiden mädintuottajien lisääntymisen.
- Kookkaat hauet ja kuhat ovat tärkeitä myös "hoitokalastajina". Ne poistavat vesistöstä täysin ilmaiseksi lahnoja, pasureita ja muita särkikaloja, jotka voimakkaasti runsastuessaan voivat aiheuttaa ongelmia vesistölle.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - KALASTUSKIELLOT

- Ala- ja ylämittojen sekä saaliskiintiöiden lisäksi kalatalousalueella voi olla muutakin kalastuksen säätelyä, joka vaatii Ely-keskuksen päätöksen. Näitä ovat esim. kalojen lisääntymisen turvaamiseksi asetetut kalastuskieltoalueet.
- Kalojen kuturauhan turvaaminen kuulostaa hyvältä perusteelta kalastuskiellolle ja usein sitä onkin, mutta sitä voidaan myös käyttää verukkeena yleiskalastusoikeuksien tarpeettomalle rajoittamiselle.
- Kutupopulaation koon kannalta ei sinällään ole merkitystä pyydetäänkö kalat juuri ennen kutua kutualueelta vai jo muutamaa kuukautta ennen kutua jossain muualla. Kutuaikainen kalastuskielto ei sen vuoksi ole mikään ihmelääke kalojen lisääntymisen turvaamiseksi.
- Mikäli kalatalousalueelle asetetaan kalastuskieltoja kalojen kuturauhan turvaamiseksi, olisi kieltoalueet rajattava mahdollisimman suppeiksi, etteivät ne tarpeettomasti häiritsisi muuta, kutukaloihin kohdistumatonta kalastusta.
- Esimerkki 1: Varsinais-Suomen Ely-keskus kielsi vuonna 2018 Inkoon kalastusalueella kuhan kutemisen turvaamiseksi onkimista lukuun ottamatta kaiken kalastuksen 15.5. – 30.6. välisenä aikana n. 20 km² alueella. Kilta valitti päätöksestä hallinto-oikeuteen, koska päätös esti esim. hauen ja ahvenen kalastuksen laajoilla vesialueilla tarpeettomasti. Kilta ei sinällään vastustanut kuhan kuturauhan turvaamista, mutta kalastuskielto olisi sen mielestä pitänyt asettaa tarkemmin kutupaikoille ja merkitä ne poijuilla tai vaihtoehtoisesti kieltää alueella ainoastaan kuhan kalastus.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - KALASTUSKIELLOT

- Esimerkki 2: Varsinais-Suomen Ely-keskus kielsi vuonna 2018 kalastonhoitomaksulla harjoitettavan viehekalastuksen sekä onginnan ja pilkinnän Porvoonjoen alaosassa vuoden 2020 loppuun asti. Päätöstä perusteltiin sillä, että vesialueen omistaja alkaa myymään alueelle kalastuslupia ja että alueelle tullaan asettamaan kolmen kuhan vuorokautinen saalisrajoitus kuhakantojen kestävän käytön turvaamiseksi. Kalastuslain 54 §:ssä on määritetty millä perusteilla Ely-keskus voi kieltää yleiskalastusoikeuksien käytön. Kalastuslupien myyminen ei ole lainmukainen peruste kalastuksen rajoittamiselle. Kalastuslain mukaan Ely-keskus ei myöskään saa rajoittaa yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi. Tässä tapauksessa Ely-keskus olisi voinut asettaa alueelle 3 kuhan saalisrajoituksen ilman, että yleiskalastusoikeuksien käyttö kielletään kokonaan. Päätöksen valmistelussa ei kuultu kalastusoppaita, joten Kilta teki päätöksestä menetetyt määräajan palauttamishakemuksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - POIKKEUSLUVAT

- Porvoo-Sipoon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaluonnoksessa vaelluskalajokien edustojen isorysäkieltoalueille määriteltiin kaupallisen kalastuksen keväiseen kuoreen ja särkikalan rysä- ja katiskapyyntiin hyvin soveltuvia alueita. Kalastus kyseisillä alueilla edellyttää kalastusoikeuden haltijan luvan lisäksi myös ELY-keskuksen poikkeuslupaa.
- Näillä aluemäärityksillä KHS-luonnos pyrkii kannustamaan alueen kalastajia särkikalojen pyyntiin. Ongelmana on se, etteivät luonnoksen laatijat näytä lainkaan huomioineen keväällä vaelluskalajoista mereen vaeltavien taimenten poikasten riskiä menehtyä jokisuussa kuoreen ja särkien pyyntiin asetettuihin isorysiin.
- Etelärannikon kalastusoppailla on huonoja kokemuksia Ely-keskuksen kaupalliselle kalastajalle antamasta poikkeusluvasta kalastaa isorysillä Siuntionjoen edustalla. Särkikalojen poistokalastuksen varjolla Pikkalanlahti tyhjennettiin kuhista, ahvenista ja hauista. Vaikka kalastaja ei noudattanut taimenten ja lohien vapauttamisesta määrättyä raportointivelvollisuuttaan, sai kalastus jatkua kunnes kalakantojen romahdus teki pyynnistä kannattamatonta.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - POIKKEUSLUVAT

- Vaelluskalajokien edustalle kalastuslaissa asetettu 3 km isorysäkielto ja 1 km verkkokalastuskielto ovat tarpeellisia rajoituksia vaelluskalojen kutuvaelluksen ja poikasten mereen vaelluksen turvaamiseksi.
- Jokisuut ovat myös tärkeitä kevätkutuisten petokalojen kutualueita. Jokisuiden kalastuskiellot antavat siten suojaa myös kevätkutuisten petokalojen - kuhan, hauen ja ahvenen – lisääntymisen onnistumiselle.
- Esimerkki: Varsinais-Suomen Ely-keskus antoi vuonna 2018 kolmelle hakijalle poikkeusluvan kalastaa yhteensä 35 isorysällä Mynäjoen, Laajoen ja Hirvijoen edustalla olevilla kalastuskieltoalueilla. Kaupalliset kalastajat olivat hakeneet poikkeuslupia suomukalojen, erityisesti norssin pyyntiin keväällä jäitten lähdettyä. Ely-keskus myönsi poikkeusluvat ajalle 1.3.-30.5., mikä on keväisen kuoreen pyynnin kannalta ylimitoitettun pitkä aika. Se myös vaarantaa Mynäjoen, Laajoen ja Hirvijoen taimenkantojen elvyttämisen, sillä joista mereen vaeltavilla taimenen poikasilla on iso riski menehtyä isorysiin. Kilta valitti Ely-keskuksen päätöksestä hallinto-oikeuteen.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - POIKKEUSLUVAT

- Vaelluskalajokien edustalle kalastuslaissa asetettu 3 km isorysäkielto ja 1 km verkkokalastuskielto ovat tarpeellisia rajoituksia vaelluskalojen kutuvaelluksen ja poikasten mereen vaelluksen turvaamiseksi.
- Jokisuut ovat myös tärkeitä kevätkutuisten petokalojen kutualueita. Jokisuiden kalastuskiellot antavat siten suojaa myös kevätkutuisten petokalojen - kuhan, hauen ja ahvenen – lisääntymisen onnistumiselle.
- Vaelluskalajokisuiden kalastuskieltoihin annettavat poikkeusluvut yleensä heikentävät kalastusmatkailun edellytyksiä, joten Kilta on suhtautunut niihin erittäin kriittisesti.

KALASTUSOPPAIDEN TAVOITTEET KALASTUKSEN SÄÄTELYSSÄ - VERKKOKALASTUS

- Käyttö- ja hoitosuunnitelmiin voidaan ja on hyväkin kirjata suosituksia verkkojen solmuvälirajoituksista. Solmuvälirajoitusten tulisi olla sopusoinnussa kalojen alamitan kanssa. Kalastusasetuksen mukainen kuhan alamitta on 42 cm. Sopiva kuhaverkkojen pienin sallittu solmuväli riippuu jossain määrin pyyntivesistä mutta olisi 42 cm alamitalla noin 50 mm ja 45 cm alamitalla noin 55 mm.
- Verkkokalastus on ollut erityisen tuhoisaa maamme taimenkannoille. Nykyään kalastusasetus kieltää taimenen kalastuksen merellä verkoilla, jotka ulottuvat pintaan tai 1,5 m lähemmäksi pintaa, mutta taimenia jää silti saaliiksi kuha- ja muihin verkkoihin eikä verkkokalastusrajoitus koske sisävesiä. Kansallisessa lohi- ja meritaimenstrategiassa on esitetty toimenpiteitä, joilla voitaisiin parantaa taimenkantojen tilaa. Yksi toimenpiteistä on kieltää vahvemmassa kuin 0,20 mm (monofiili) havaksesta, punotusta langasta tai vahvasta kuitumateriaalista tehtyjen verkkojen asettaminen pyyntiin alle kolme metriä syvälle alueelle 1.10.-31.12. ja 1.4.-15.5. välisenä aikana.
- Kalastuslain mukaan joessa ja salmessa tai kapeikossa, missä harjoitetaan liikennettä tai kala yleensä liikkuu, on kalaväylä, joka on pidettävä vapaana pyydyksistä kalan kulun turvaamiseksi. Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla. Kilta on lausunnoissaan esittänyt, että kalaväylän pyydyskalastuskieltoa pitäisi selkeyttää ja tehostaa. Kilta on esittänyt, että kaikissa salmissa siitä riippumatta harjoitetaanko niissä liikennettä tai liikkuko niissä yleensä kala, rajoitettaisiin seisovilla pyydyksillä kalastamista niin, että vähintään puolet väylän leveydestä pitäisi aina olla vapaana. Tämä rajoitus olisi hyvä saada käyttö- ja hoitosuunnitelmiin, sillä se mm. selkeyttäisi kalastuksen valvontaa.